

1502 Карт В. Шкорпилъ
Х. Шкорпилъ 20

Тукъ, що се
вестникъ,
праща до
то — Варна

Справки
при пом. кмета
г. П. Нейковъ.

Броя 1 левъ.

ВАРНАДСКИ

ОБЩИНСКИ ВЕСТНИКЪ

ИЗДАВА ВАРНЕНСКАТА ГРАДСКА ОБЩИНА
ИЗЛИЗА ВСЪКИ ПЕТЪКЪ.

Абонаментъ:
За година . . . 55 лв.
За 6 месеци . 30 лв.
Обявления:
Официални по 2 лв.
на квадр. сант.;
търговски
по споразумѣние

Помощи за гражданството. Една отъ грижата на общинското управление е да продоволствува съ необходимитъ продукти населението.

И миналата година общинското управление направи всичко възможно, за да въведе възможното въ това отношение облекчение. Но тази година то счита, че поради тежката криза, която се настъпва, че трябва да вземе още по сериозни мърки. И то вече ги взема: първо — то е закупило вече около 1000 тона храни и продоволства да закупва, за да има единъ достатъчен запас, който ще употреби, когато стане нужда за подържане една нормална цена на хляба, както и за случай, че града по поради какъвто иричинни или зложелателство на някой би останалъ безъ хлябъ; второ общинското същеще вече се експлоатира и наскоро ще започне раздаването на дърва. Изглежда, че тази година дървата ще иматъ на пазаря по висока отъ миналата година цена — тя и сега е надъ 70 лева. Това застава общинското управление да се обръне към м-вото на благоустройството и да поиска то да даде на стопанството Тича единъ нарядъ прилимитированъ въ полза на общината за най малко 10000 тона дърва, като общината ще изплати и раздаде на населението при низка цена; трето — взети сж всички мърки за набавяне други хранителни продукти, до колкото възможността и средствата това допускатъ.

Мря на благоустройство и Славейко Василевъ вчера уведоми кмета г. Н. Поповъ, че далъ нареждание до трудовото стопанство „Тича“ да се приотплатятъ немедленно 10,000 тона дърва за Варненската община.

Всички тия мърки сж отъ естество да облекчатъ продоволстването на населението.

Четете
Варнен. общински
вестникъ

Нашата община — пионеръ на материална култура

Тя е колективно економическо стопанство. Всичкитъ и служби трѣбва да сж поставени въ това направление. Канцеларията е второстепенна — дѣлнична работа, която трѣбва да се опростотвори до минимумъ. Както въко стопанство, така и общината може да преуспѣва само при строга сметка въ приходитъ и разходитъ си. Въко равнотелство, въко пожертвуване на общинскитъ интереси е голѣмо, непростено престѣпление, което води следъ себе си морални и материални щети.

Много служби на общината сж наложени отъ здравословни, хигиенични условия при които тя не само че не търси печалби, а даже и жертвува. Такива сж: водопроводи, канали, бани, аптеки, контролъ на съестни продукти и прочее. Но не е само това, тя пострѣва така и при благоустройството: шосета, улици, трамваи, осветление, пожарни команди и др. Нѣщо повече — чрезъ електрическото осветление тя се явява доставчикъ на двигателна енергия за превъ деня на много бѣдни занаятчи и малки фабриканти, които тя по такъвъ начинъ съживява, въвърхва Тукъ не е важно, дали тя сама стопанисва енергията или я дава чрезъ трети лица, защото все отговоренъ господаръ е общината.

Общината чрезъ социалната си политика, както се разбира тя днесъ, подпомага покрай държавата работника при безработица, обаче тя трѣбва много повече да върши въ това направление, ще кажа азъ, като му създава работа било като дава всички улеснения и облаги на нови фабрични предприятия, въ съгласие съ държавата, било като влива въ сдружение съ някой отъ тѣхъ, било и като създава само такива, както по-велява новия законъ за стопанска дейностъ на нашитъ общини.

По такъвъ начинъ въ много отрасли на производството, гдето частната инициатива е слаба, ще се яви общината.

Общината има въ това отношение и още по голѣмо привилегии — да бжде регулаторъ на економическия животъ на населеното мѣсто. Така, при строежа тя не трѣбва само да одобрява плановитъ, а да изисква отъ хаяитъ доказателства чрезъ банково свидетелство или по другъ начинъ, че тѣ сж усигурени нужнитъ средства за това. Само по такъвъ начинъ биха се избѣгнали 70% отъ недоразумѣнията и разравнитъ между хаяии и предприемача. Общината урежда седмични павари и панаири, където тя трѣбва да следи за ценитъ, за качеството на стокитъ, за мѣркитъ и пр. Колко много е умѣтно скоростното нареждане на властата, напримеръ, да се тегли вълната съ общински кантаръ. Ако на паваря произве-

денията сж скъпи, общината би трѣбвало да прибѣгне до редъ мѣрки, за да ограничи посрѣдането, като направи редъ улеснения на продавачитъ. Шокира ни, напримеръ, че въ нашитъ по голѣми градове паварията сж неуредени: не шо ира ни, не павирани, безъ отходни мѣста, безъ помѣщения, гдето ва по дълго време да се запази стоката невредима, отъ това че паваръ става само единъ пѣтъ въ седмицата, когато въ Евродже въ малкитъ градове става два пѣти седмично, което е много важно условие за поевтиняване на продуктитъ.

Една уредена община трѣбва да дава награди, премии за хубави и евтини продукти, като урежда конкурсии и пр., а да преследва фалшификацията. Знае се, напримеръ, че въ София приходитъ армията понижиха качеството на обувкитъ и по такъвъ начинъ съсипаха нашитъ стари обувчари. Знае се сжщо така, че много отъ готовитъ дрехи по магазинитъ не сж ушити добре, като често пѣти сж кѣси и тѣсни, и по такъвъ начинъ се оцѣтяватъ купувачитъ.

Много общини у насъ притежаватъ днесъ гори, пасища, мери и други недвижими имоти, които не се стопанисватъ рационално, а се използватъ отъ равни партивани и приятели за лични изгоди и ползи. Сжщото става и съ имотитъ на училищнитъ настоятелства. Обаче отъ умната уредба на тия имоти на общината трѣбва да почна економическото творчество на последната.

Въ досегашното общинско законодателство е кавано, че по нѣколко общини могатъ да се сдружатъ, като съединяватъ средствата си за известни общи постижения. Изравъ на това нѣщо е до известна степенъ и дѣлото на централата „Вжча“, на онава, което се замисли въ Търновския окръгъ за електрификацията му, на онава, което се замисли да стане единъ денъ съ наповането на долчината на Марица.

За да се осъществява пълно всичко казано до тукъ, за да стане общината истински пионеръ на материална култура, трѣбватъ общинари сж усетъ, сж инициатива въ общинско творчество, хора съ житейска опитност, общественици въ пълна смисълъ на думата.

Въ единъ общински съветъ трѣбва да вливатъ хора отъ равни възрасти, равни положения, равни професии, за да се допълватъ взаимно. Общината не е мѣсто за опити: да се бръсне на чужда глѣна. Тамъ трѣбва да се отива съ подготвена програма, съ улеснявалъ мирогледъ на обществени работи. Ето защо за нашитъ общини сж по трѣбни най вече практики, хора на живота, които сж вече успѣли да създадатъ нѣщо свое и да го запавятъ. Теоритичитъ

Разяснение по доброволното изплащане данъцитъ до 25 т. м.

Ком данъци подлежатъ на плащане. — Искане бележка. — Гоземленъ данакъ. — Увеличение 20% за пострадалитъ. — Военния данкъ. — Индустривлни предприятия.

На 25 т. м. вѣтча втория срокъ за доброволното плащане данъци презъ фин. година. До тази дата трѣбва да бждатъ изплатени отъ данъкоплатцитъ, ако не искатъ да плащатъ въ последствие глоба за данъцитъ до 1000 лв. — 10%, а за данъцитъ надъ 1000 лв. 20%, следнитъ данъци: Втората третина на всички прѣки обложни данъци за тек. 1928/29 фин. год., заедно съ служебно опредѣленитъ за сжщата година, данъкъ за ваяние, допѣл. данъкъ върху общия доходъ и данъкъ върху дружествата (а служебно опредѣленъ е данъкътъ за всички дружества и на данъкоплатцитъ, които сж декларирали доходъ надъ 100 000 лв.); първата третина на всички данъци, които сж били предадени за събиране отъ бирницитъ следъ 25 юний 1928 г. Втората третина на всички данъци, които сж били предадени за събиране следъ 25 февруарий т. г. и третата (последна) третина на всички данъци, предадени за събиране отъ бирницитъ следъ 25 октомври 1927 г. *Понже данъкоплатцитъ не знаятъ, кои данъци имъ е предадени на бирника за събиране, затова добре е всеки данъкоплатецъ да направи справка при бирника съ данъчната си книжка преди изтичането на горния срокъ — 25 т. м.* При това всѣмъ данъкоплатецъ, комуто бирника каже, че не му сж предадени за събиране данъци и поради това откаже да му вземе паритъ, трѣбва да иска поддасана и датирана бележка отъ бирника въ смисълъ, че нѣма предадени данъци. При такава бележка данъкоплатецъ ще бжде освободенъ отъ глоба, ако се окъже следъ 25 октомври, че преди тази дата е имало предадени данъци, по бир-

ника е пропусналъ да му ги събощи.

Въ сжщия срокъ всички собственици на индустривлни предприятия, ползуващи се съ облаги по закона за насърчение мѣстната индустрия сжщо трѣба да внасятъ съответната частъ отъ половината данкъ за ваяние, понеже новия законъ не ги освобождава като стария.

Специално за посемелния данкъ за тек. 1928/29 фин. год., до 25 т. м. подлежатъ на доброволно плащане поради известни причини заедно съ втората третина и първата такава. За първата третина, която би трѣбвало да се внесе доброволно до 25 юний т. г., това представлява едно изключение, и макаръ да се внася на бирника сега, не следва да се налага върху нея глоба за въкъсване. Така че задълженитъ съ повем. данкъ трѣбва да внимаватъ да не би погрѣшно бирника да сметне първата третина за въкъсвана (понеже не е внесена до 25 юний т. п.) и да имъ събере 10% или 20% глоба.

Върху третинитъ, които сж частъ отъ данъка за 1928/29 фин. год., данъкоплатцитъ сж длъжни да платятъ допълнителния данакъ отъ 20% въ полза на пострадалитъ отъ землетресението. Понже по единъ или други причини сега има предадени на бирницитъ за взѣмки данъкоплатци, данъци за минали години напр. за 1927/28 год., като по-късно опредѣлени, то въ такива случаи данъкоплатецътъ не е длъженъ да плаща 20% увеличение, макаръ и данъка му да се събира презъ тек. 1928/29 год. Увеличение, то се плаща само върху данъцитъ, дължими за тек. 1928/29 год. Тукъ трѣбва да се вие още отъ данъкоплатцитъ, за да може да профитратъ, дали не имъ се виматъ повече пари, и т. ва, че увеличението 20% плаща само върху онави частъ отъ данъка, която пострѣва и държаненъ приходъ. Така върху посемелния данкъ, дължкъ върху сградитъ, данъка върху ваянигята и данъка върху дружествата, понеже се събиратъ въ днешъ равнѣръ, отъ които само единия остана за държавата, а другия е върхнини, увеличението ще бжде въ сжщность 10% върху цѣлѣя избранъ данкъ или 20% върху половината, а за допълнителния данкъ върху общия доходъ, който се събира само въ единъ рамѣръ (нѣма върхнини) остана 20%. За ползуващи се съ облаги предприятия увеличението трѣбва сжщо да се сметта въ равнѣръ 10% върху сумата, която плащатъ. Върху безвъзмезднитъ данъкъ и военния данкъ не се налага никакво увеличение за пострадалитъ. Даже при самото вѣтчане на допълнителния воененъ данкъ за 1928/29 год., който е 10% върху плащани-

Хр. Семерджиевъ

Свободна трибуна

Празникът

Варна и неговото повдигане.

(Продължение от брой 184).

Но най-важното, което ни интересува сега за сега за гр. Варна е неговото повдигане, какъ и какво да се направи за постигане на тая цел. Било е време, когато Варна не е протягала ръка за помощ и това време не е тъй отдавна за да не си спомним какво е било. Да искаме да ни се върне хитерланди, това можем да желаем само, защото въроятността за постигане е изчезнала, но да искаме да ни се върнат старите финансови улеснения и чрез това да си помогнем въ полето на търговия и индустрия е наше право и струва ми се наша първа длъжност. Ако прочее Варненската индустрия и търговия получи кредитни улеснения, които имаха преди войните, положението щеше да бъде съвсем друго и нашите искания от държавата не щяха да бъдат от тая характер както сега. Защото единственото сега проявено искане се състои въ превозната тарифа София—Варна и обратно. Но ако всичко онова към което не е ли твърде колеблива тая придобивка — тарифна разлика? За всички е ясно, че щом започне да се прави сметка съ ототинки, тамъ провощия няма. Та ако казваме нашата индустрия зависи поради много важна финансова причина, какво ще ни помогне тарифата и до кога ще трее това, като се има предъ видъ, че положението на тарифа много бързо се променява, че привличането на нови и повече сътрудници ще направи скоро и тая малка промъйна на тарифа безполезна и пакъ ще се иска нова промъйна. Безъ съмнение улесненето, което се иска за сега е една необходимост, която можем да поддържаме като първа жертва на държавата за нашия град, но както казахъ погоре най-силния доводъ за подобрене положението е създадената вече индустрия подкрепена съ кредита необходимъ за нейната интензивна дейтелност. Криза въ града, криза въ селото, криза навсякъде, това е резултатъ отъ положението на кредита. Финансовите институти сж ангажирани своите средства въ подкрепа на държавата и не сж въ състояние да улеснятъ мѣроприятията, които даватъ поминъкъ на разнигът словесе отъ народа.

Да се премахне това най-голямо зло не ще да е тъй лесна работа за държавата предъ видъ на тежките репарационни задължения, нашия погикъ трѣбва да бъде насоченъ най-главно къмъ това

— привличането на капитални отъ чужбина, оключване на земи, чрезъ които да се даде подкрепа на заводилата се индустрия, възстановленето на едно редовно производство, това би била една отъ най-важните наши задачи. За да се добие това, обаче, не е достатъчно само да се иска, като се изложатъ мотивите за това искане, а ще трѣбва да се има предъ видъ и една програма, съ която да се подкрепи искането ни; тъй правителството ще се улесни въ своята задача и по скоро ще се изпълнява желаната подкрепа.

Макаръ и нашето отечество да е надарено съ няколко каменовъжлени мни, производството на които общо е няколко хиляди тона дневно, ние сме принудени да избѣгваме това гориво, защото е извънредно скъпо. Известно е, че горивото е най-важния равходъ, който може да заскъпи или да поевтени производството. Нашето индустриално общество трѣбва да иска евтино гориво, а това не се дава. Считайки, че общо относително благосъстояние ще настъпи, ако ние се взираме въ дългелността и нуждите на еснафа, трѣбвало би и съ еснафството да стане същото както и съ индустрията т. е. да бъде подкрепена съ кредити, каквито е имало преди войните, не трѣбва да се забравя, че единъ добре школуванъ и поддържанъ еснафъ представлява златната почва на държавата и такъвъ трѣбва да се използва съ всички възможни средства на общата Еснафа на работа, това означава задоволство и миръ въ страната; това означава осигуренъ поминъкъ. А какво по-голямо щастие за трудящия се освенъ да има здраве и работа.

Мимоходомъ ще спомена едно мое отлавне установено мнение, че всички проповеди относително здравословното състояние на народа, всички проповеди противъ пиенството, корупцията и престъпленията сж напразни, ако не се даде работа и поминъкъ, миръ и спокойствие въ страната.

Има и другъ единъ важенъ въпросъ, който занимава всички варненски граждани, той е — създаване свободна зона въ варн. пристанище. Нѣмамъ претенция на ученъ икономистъ и търговецъ, но това гледище ми се вижда недостатъчна мѣрка, защото ако ний погледнемъ съ окоето на практика, ще се забележи веднага, че наистина ще се създаде оживена търговия, но тая търговия бее ръката на индустриалеца и еснафъ, скоро ще почувствува немощъ и ще бъде обладана отъ нови опасения и стресения.

Ето защо, заедно съ създаване на свободна зона и

на занаятчийското строително сдружение въ Варна. Освещаване на знамето.

На 19 г. м. мѣстното занаятчийско строително сдружение отпразнува патронния си празникъ съ подобающа тържественостъ.

Сутринта въ катедралната черква се отслужи литургия, на която присъжтстваха членовете на сдружението, кмета г. Н. Поповъ и др. поканени гости. Следъ това се освети знамето на сдружението.

Митрополитъ Симеонъ държа подходящо слово.

Всички гости следъ това се отправиха за салона XX вѣкъ, дето бѣ сервирана закуска. Салона бѣ препълненъ. Личеше живото участие на всички сдружени строители.

Първъ пи наздравца председателя на сдружението Моне Арсовъ, който поздрави членовете, като пожела реловетъ имъ все повече да се стѣгатъ.

Следъ това взе думата кмета г. Н. Поповъ, който произнесе една кратка но прочувствена речъ за значението на празника, за значението на знамето на сдружението и за значението изобщо на строителството за културното повдигане на нашата страна. Въ кратки черти той засегна старобългарската материална култура, старото строителство и подчерта, че новото строителство се е издигнало вече до такава степенъ, че България да може спокойно да се опре на него за своето бъдеще. Сжщо г. Поповъ подчерта, че има нѣщо много общо между работата на общинското управление и она на строителството, особено отъ една и половина година насамъ, отъ ксгато се започна една общинска политика на голѣмо строителство.

Накрая г. кмета вдигна чашата за здравето на Н. В. Борисъ III — Царя на българитъ, за българския народъ и за успѣха на сдружението. (Громко „ура“, оглуши голѣмият салонъ).

Говориха сжщо г. Духовникътъ отъ страна на популярната банка. Аг. Кенковъ отъ името на управителното бюро на съюза и Хр. Теохаровъ отъ мѣстния ктѣ на занаятчийското сдружение.

г. Аг. Кенковъ взе за втори пътъ думата, вече като членъ отъ настоятелството на строително сдружение въ Варна, за да поблагодари на г. кмета за хубавитъ думи, които изка за въ тоста си.

Той се спрѣ на днешната управа на общината, като подчерта, че днесъ Варна се радва на една политика на усилено творчество отъ страна на кмета и помощниците му и вдигна чашата за здравето на първия и за успѣхитъ, постигнати отъ неговата политика.

Кмета следъ това се сбогува съ всички, напусна салона, изпратенъ съ топлии овации на нѣколкото статинъ строители въ Варна.

др. улеснения за търговията, трѣбва да се създаде тласъкъ и въ индустрия, занаяти и земледѣлие

Въ това дѣло ще ни оуде най-силната подкрепа единството и гражданската солидарностъ, съ тѣхъ градъ Варна е достигналъ настоящето си положение и благоденствие и съ тѣхъ ще отстраня грозичитѣ го мѣчютиги и беда.

И. Х.

Борисъ Поповъ.

Библиотеки и библиотечно дѣло.

Библиотека значи сборъ отъ книги, подбрани съгласно нѣкой ръководенъ принципъ, подредени и каталогизирани споредъ нѣкой библиографска система и то така, че лесно да се поддаватъ на използване, като запаватъ сжщия видъ, който имъ е даденъ отъ автора или издателя. Библиотеката обединява постиженията на човѣшкия духъ, тя е отражение на успѣхитъ и умственитъ и нравствени завоевания на човѣчеството. Добре уредената обществена библиотека представлява фокусъ, въ който сж отравени духовнитъ образи на всички поколения и сж въплотени въ слово всички постижения на човѣшкия умъ и сърдце. Обществената библиотека има за задача да равнива интереса къмъ мира на идеитъ и по-дълбокитъ и по-хуманнитъ чувства. Тя трѣбва да спомогне въ развитието на обществата, да съдѣйства, както на техническия, материалния напредъкъ, тъй и за облагодаяването на човѣшката природа. Днесъ библиотеката е университетъ за всички, които желаятъ да просѣтятъ интелекта си, като получатъ инвѣстни знания, а сжщо и ръководителъ за практически задачи на живота. Днешнитъ библиотеки сж както храмъ, въ който посетителитъ се учатъ на съзерцание въ мира на мислитъ и чувствата, недостъпни бее въкливателнитъ слова на книгата, така и лаборатория, въ които се коватъ характери, развиватъ интелекти и каятъ воли за перипетиятъ на житейската борба.

Съвременната библиотека е едновременно складъ на духовнитъ ценности на свѣта, общественъ организъмъ, изграденъ отъ най-скъпоценното гравидо и училище съ широки житейски задачи, школа за старостта и младостта

Библиотекитъ, макаръ и не въ съвременната си форма, сжществуватъ отъ най-стари времена. Тѣ се явяватъ въ всяка страна, въ която културата е правѣла що годе сериозна крачка. Тѣхнитъ произходъ се отнася още къмъ третото хилядолѣтие преди Христа.

Сждейки по археологически тѣ разкопки, тѣ сж били известни още въ Халдея, гдето сж намѣрени много останки отъ тѣхъ. Първитъ библиотеки сж били жрецески и сж служили за религиозни цели. Огное сж се развили търговскитъ и архивни библиотеки, както и свѣтско литературнитъ Библиотекитъ въ Асирия Вавилония се състоели отъ голѣмо количество печени плочки съ клиническо писмо. Голѣмъ бр ъ, около 30000 такива „книги“ сж били намѣрени при разкопкитъ на древния сумерийски градъ Лагашъ съ най-равнообразна форма и съдържание. Много плочки сж намѣрени и при разкопкитъ на градовете Нипуръ и Сипара, като последнитъ сж повече отъ литературенъ характеръ. Но най-важнитата отъ асириовавилонскитъ библиотеки е тая на царъ Асурбанипалъ, живялъ въ 7 вѣкъ преди Христа. Библиотеката е открита и разкопана отъ английския археологъ Лесеръ презъ 1849 г. въ равнинитъ на Ниневия. Намѣренитъ плочки на брой 20000 се наватъ въ Лондонския Бритишъ музеумъ. Тѣ даватъ представа за всички тогавашни науки: медицина, астрономия, математика и др. И плочкитъ сж имали номерация, както и съвременнитъ библиотечни книги за лесното имъ намиране.

Много по-голямо развитие сж получили библиотекитъ въ Египетъ, гдето писменността е цѣвѣла. Египтянитъ вмѣсто на плочки, пишали на особена хартия, която наричали папирусъ (на грѣцки вивлюсъ), по името на блатното растение, отъ което я приготвяли, като разрѣзвали стеблото на тънки ивици, които налепали една до друга. Първия листъ на папирусната лента наричали протоколонтъ. Производството на папируса въ Египетъ е било извънредно голѣмо, обработвали го много фабрики и търгували съ него оживено дори до нашествието на арабитъ, които го замѣнили съ пергамента. Въ днешно време за папируса съ неговото високо и тънко стебло сж кичуръ листи на въха, който е покривалъ голѣми пространства въ дѣлгата на Нилъ не е запазенъ въ Египетъ никакъвъ споменъ.

Написанитъ папируси се навивали на гладки прѣчки, така че египетскитъ книги приличали на топове навитъ платъ, а библиотекитъ имъ на манифактуренъ магазинъ. Често пакти по-ценнитъ папирусни ръкописи включвали въ дълги сандѣци, нѣщо като ковчези. Първитъ известни египетски библиотеки датиратъ сжщо отъ 3-то хилядолѣтие пр. Христа. По забележителнитъ отъ тѣхъ сж тѣви въ градъ Едфу, наричанъ отъ римлянитъ Аполониполис; въ Хеллополисъ; въ Египетъ, близо до сегашния градъ Телъ-ел-Амара, гдето сж открити архивитъ на фараонитъ Аманемхотѣ III и Аманемхотѣ IV. Фараонъ Осимандий 1000 години преди Христа основалъ въ Рамесумъ, до египетска Тива, обществена библиотека съ надписъ: „Лѣвѣница на духа“, посветена на богинята на книгитъ и библиотекитъ Сетаида. Но съ най-голяма слава се ползвала Александрийската библиотека на Птоломеитъ, която имала до 700000 ръкописи по всички отрасли на науката. За нейното поддържане сж били харчени огромни суми и тя е била съкровищница съ необикновена ценностъ. Въ 47 год. пр. Христа тя била изгорена отъ армитъ на воинствувания Цезаръ. Освенъ тая библиотека въ Александрия имало още една съ около 50 хиляди свитѣка, която вече въ християнска ера, въ 391 год., е била унищожена по заповѣдъ на императора Теодосий отъ религиозна ревностъ.

Следъ западането на асириовавилонскитъ царства културнитъ средища се пренесли на западъ и на изтокъ, въ М. Азия и Персия. Тѣй презъ времето на Аталъ I (241—197) била основана въ Пергамъ грамадна библиотека съ около 400000 тома съ най-равнообразно съдържание. Тѣй като тя конкурирала Александрийската библиотека, египтянитъ ъ откъвали нужния папирусъ, вследствие на което пергамскитъ индустриалеци измислили новъ видъ „пергамска“ хартия или пергаментъ, работена отъ животински кожи, съ което се отбелявалъ третиятъ етапъ въ развитието на книгата и библиотечното дѣло. Пергаментъ биль по-скъпъ, но по-здравъ и използуемъ и отъ дветъ страни (папирусътъ, който пощивалъ мастилото, се използвалъ само отъ една). Пергаментитъ се свивали презъ средата и приличали на сегашнитъ книги

Пергамската библиотека, достигнала голѣмъ разцѣтъ и слава по цѣлия тогавашенъ културенъ свѣтъ, следъ превземането на града отъ Антония,

Библиотеки и библиотечно дѣло.

била пренесени въ Александрия като подарѣкъ на Клеопатра.

На близкия островъ голѣма е била и Кировата библиотека въ Екбатанъ, сегашния Исфаханъ, както и тѣзи въ Пе, сеполъ и Сува.

Въ малозаятските градове Смирна, Ефесъ и др. сжщо е имало голѣми и добре уредени библиотеки, а презъ III и II вѣкъ преди Христа библиотеки имали почти всички грѣцки градове. Атинската библиотека, отъ която римлянитѣ отнесли многобройни ценни оригинали отъ великитѣ грѣцки писатели и философи, е била основана отъ Пивистрата въ VI в. пр. Христа.

Първитѣ римски библиотеки, уреждани отначало отъ съображения на суетно щестлавие, били тѣзи на Емилиусъ Паулусъ (168 г. пр. Хр.) Лукулъ, императорътъ Августъ (две — Октавианска и Палатинска) Авилий Полионъ (въ Аtrium libertatis на Авентинския хълмъ) Тѣ всички сж били воененъ трофей отъ нескончаемитѣ римски походи. Августовитѣ библиотеки съ много грѣцки свитѣци ивгорѣли въ 80 г. сл. Хр. и били възстановени отпосле отъ императора Комодъ и др. Библиотеки основавали почти всички римски императори — Веспасианъ, Траянъ и др. — така че къмъ II—III в. сл. Христа само въ Римъ се наброявали 29 обществени библиотеки поддржани отъ държавата. Освенъ това голѣмо е било числото и на частнитѣ библиотеки, много отъ които сж имали по 20 до 30 хиляди тома. Следъ Римъ и провинциалнитѣ градове се надпредварвали въ откриването на публични или частни книгохранилища. Отъ тѣхъ особено забележителни сж били Адриановата библиотека въ Атина и Константиновата въ Цариградъ, брояща до 120 хиляди тома, публично изгорена презъ времето на Теодоси II. Втората Цариградска библиотека, основана отъ императоръ Юлианъ е била пѣкъ изгорена отъ иконоборцитѣ въ 723 год.

Презъ време на варварскитѣ владения повечето отъ библиотекитѣ сж били разрушени. Остатѣцитѣ отъ тѣхъ били събрани въ манастирѣтѣ, за запазването имъ особена заслуга иматъ бенедиктинцитѣ, чийто уставъ е повелявалъ събрането на старитѣ ржкописи и преписването имъ като средство противъ бездѣлието и житейскитѣ изкушения. На тѣхъ се дължи и поговорката: *claus-trium sine armario quasi castra sine armentario* т. е. манастиръ безъ библиотеченъ долацъ е като крепостъ безъ оржжие. Добре уредени манастирски библиотеки имало въ Синай, Св. Гора и Монте Касино. Прочуга е била и библиотеката основана и поддржана отъ Карла Велики и св. Бонифаций въ манастира Фулда (Германия).

Къмъ края, обаче, на среднитѣ вѣкове манастирскитѣ библиотеки западнали, дори били заборавени. Достѣпътъ въ тѣхъ е билъ забраненъ като грѣховенъ, а и много сж били унищожени. Библиотекитѣ сж възвѣдени само въ обширнитѣ владения на арабскитѣ халифи, които не жалѣли средства да ги поддржатъ. Кордовската библиотека въ това време брояла понеже отъ 600 хиляди тома, т. е. колкото Александрийската, а цѣлтѣ сж библиотекитѣ и въ Багдадъ, Дамаскъ и много други арабски градове.

Хуманизмътъ и реформацията, съ своя стремежъ къмъ арвеностъта, отново обърнали погледитѣ къмъ съкромнищѣцитѣ, гдѣто се пазели проивденитѣ на старитѣ философи и писатели. Манастирскитѣ би-

блиотеки станаха средища, гдѣто се стичали учени отъ всички краища. Съ възтѣржеставането на идеитѣ на хуманизма, когато много манастири сж били закрити, библиотекитѣ били пренесени въ университетитѣ. Прочуга е била библиотеката при Лайденския университетъ. — Сжщо князе и др. на свои или държавни средства основавали и поддржали много книгохранилища: библиотеката на Медичитѣ въ Флоренция, Ватиканската библиотека въ Римъ, основана отъ папа Николай V, Будапещенската библиотека, основана отъ кралъ Матей Корвинъ и др.

Библиотекитѣ на възраждането сж представлявали по голѣми или по малки зали обикновено съ амфитеатрални площадки, съ високи таванѣ рафтове, раздѣлени съ 1—2 пжтеки, на които посетителитѣ сж работели прави. Книгитѣ — дебелы пергаменти — били наредени по съдържанието си, съ съответни надписи. Книги естествено взѣтъ отъ библиотеката не се давали. Дори книгохранилищата били достѣпни само за малко привилегировани лица и учени и книгитѣ били вързани съ вериги и заключени съ маджари. Цената на книгитѣ и огромния трудъ, потребенъ за преписването имъ, сж карали собственицитѣ имъ да взематъ всички възможни мѣрки за запазването имъ.

Но хуманизмътъ извърши своето дѣло. Той подигна умственитѣ интереси въ широки слоеве и книгитѣ трѣбваше да станатъ достѣпни за всички. При тази психологическа обстановка дойде и вѣлското откритие на Гугенберга

Откриваха се нови перспективи, когато книгата, освободена отъ веригитѣ можеше да стане достѣпна всѣкому. Съ голѣмитѣ демократични вѣяния на осемнадесетия вѣкъ, когато се създаваха условията и идеитѣ на единъ новъ свѣтъ, роди се и новата библиотека, която имаше за вадѣчи да обслужва цѣлото общество. Именно обществената библиотека.

(Следва).

Вншненъ отдѣлъ.

Нурсове за индукторитѣ на берлинскитѣ трамваи.

Кондукторитѣ на 7000 берлински трамваи били задължени да ходятъ на вечернитѣ „курсове по учтивост“, гдѣто специални преподаватели имъ давали наставления, какъ да се отнасятъ къмъ публиката.

Вие сте длъжни да бждете любовни и внимателни — поучавалъ преподавателя кондукторитѣ — и да не забравите, че пжтниците сж хора, а не товари. . . Да помните винаги, че пжтницитѣ се връщатъ отъ работа съ разстроени и изморени нерви, а на работа отиватъ следъ бевѣжно прекарана нощъ или лошо при отведено кафе. . . Да помните, че има случаи, когато не трѣбва да чувате, нждате или да отговаряте на неумѣтни въпроси. . . Не мислете, че сте длъжни да давате уроци по учтивост на пжтницитѣ: „учете ги съ мълчаливия си примѣръ“ и т. н.

Тель-Авивъ.

Новиятъ градъ притежава планъ отъ най-модернитѣ градове-градини. Числото на жителитѣ расте неимоверно бърво. Така градътъ е построенъ едва презъ 1909 г.: презъ 1919 г. е броилъ 3000 жители, а презъ 1929 г. наброява 45,000 д. жители.

Д-ръ П. Д. Скорчевъ.

Витаминатѣ като лѣчебно срдѣство особено при заболявания у децата.

Може да се приеме, че витаминитѣ сж малко-много известни на всѣки образованъ чловѣкъ у насъ. За това тукъ ще се въздържимъ отъ по-обширно изложение на тѣзи новооткрити и тѣй ценни въ нашата храна вещества, а ще се спремъ по-дълго на тѣхното практическо приложение за лѣкуване на известни болни и слаби деца и възрастни.

Макаръ че презъ последнитѣ 15 години твърде много е работено върху витаминитѣ, тѣ все още сж обвити въ тайна и науката и до днесъ не е успѣла да разбули ясно и открито тѣхната химична структура. Тѣ сж вѣроятно твърде разновидни и неустойчиви химични тѣла, които сж безусловно необходими за организма, за да може той да поддржа органитѣ си и функциитѣ имъ въ изправностъ. Тѣ сж отъ грамадно значение сжщо и за правилния растежъ на тѣлото и за успѣшното му преустройство и възобновяване.

Съ огледъ на тѣхното биологично въздействие ний различаваме четири различни вида витамини, които е прието да обозначаваме съ буквитѣ А, В, С, D.

Витаминъ А предпазва отъ ксерофтальмия,¹⁾ витаминъ В — отъ бери-бери (у насъ не върлува), витаминъ С — отъ скорбутъ,²⁾ а витаминъ D предпазва отъ рахитъ.³⁾

Липсата на известни витамини води къмъ опредѣлени съответни заболявания. Обаче нуждата отъ витамини у отдѣлнитѣ хора е различна и се обуславя отъ много фактори, като: индивидуално предразположение, възрастта, годишното време, състоянието на охранването на индивида и отъ особни състояния като предвременна роденостъ, бременостъ, заразни заболявания и много други.

Количеството витамини необходимо за поддржане на здравето и за преуспѣване на организма у разнитѣ индивиди е твърде нееднакво. За това при равни условия на хранене не всички заболяватъ отъ дадена авитаминоза (болестъ причинена отъ липса на известенъ витаминъ), а само единъ ограниченъ брой. Тѣй бѣше напр. съ скорбута който презъ балканската война избухна презъ м. февруарий—мартъ у разни войсковы части поради липса презъ зимата на какъвто и да било зеленчукъ, тѣй е и съ рахита, който засѣга само опредѣленъ брой иначе еднакво хранени деца.

*

Сега да разгледаме по отдѣлно къмъ какви заболявания води липсата на даденъ витаминъ въ храната и срдѣствата, съ които ний можемъ най-бързо да се справимъ съ тѣхъ.

Липсата на витаминъ А води къмъ ксерофтальмия (кератомалация) у малкитѣ деца и къмъ нощна (кокоша) слѣпота у по-възрастнитѣ. — Този витаминъ е разтворимъ въ мазнини и се намира въ рибето масло, въ млѣкото, въ кравето масло, въ желтъка на яйцето,⁴⁾ а сжщо и въ месото, рибата, хайвера, въ черния дробъ, въ лойта около бѣбрецитѣ и сърдцето и др.

У деца които се хранятъ съ обезкаймачено центрофугирано млѣко (мнозина отъ нашитѣ търговци на млѣко тукъ въ Варна притежаватъ центрофуги!) или се хранятъ изключително съ въглехидрати (повечето прехвалени детски брашна!) ксерофтальмията започва да се показва отъ третия имъ месецъ до втората имъ година. Въ тия случаи може да помогне сметана и прѣсно краве масло. Въ свинската мастъ, сжщо и въ маргарина витаминъ А не се съдържа, за това тѣ сж долнокачествени мазнини и при липса на други масла тѣ водятъ къмъ ксерофтальмия и нощна слѣпота.

Презъ зимата, когато ний поглѣщаме най-малко витамини, нашиятъ запасъ отъ тѣхъ се изчерпва и недостигътъ имъ се чувствува най-силно презъ месецитѣ мартъ—априлъ—май. Тежки инфекциозни заболявания, особено брусница и диарии у децата силно повишаватъ у тѣхъ нуждата отъ витаминъ А. — При слаби, недоносени, изкуствено хранени сукалчета трѣбва да се даватъ съдържащи витаминъ А мазнини въ достатъчно количество. За това млѣкото и въ съответното детско разрѣдяване трѣбва да съдържа 2½—3% масло (у насъ продажното млѣко, безъ да бжде по детски разредено, често не съдържа повече отъ 2—2½% масло). На деца, които сж особено застрашени отъ ксерофтальмия (напр. поради дълго боледуване) трѣбва да се дава по малко каймакъ или рибе масло.

¹⁾ Подъ ксерофтальмия — сухоочие се разбира едно заболяване на очото, при което конюнктивата става суха и набръчкана; тя е съпроводена отъ нощна (кокоша) слѣпота (у възрастнитѣ) При децата тя се проявява въ злокачествена форма съ загнояване и разкапване на корнеята и се съпровожда отъ общи болестни явления.

²⁾ Скорбутътъ се изразява въ общъ упадѣкъ, съ посиняване и кръвясване на венцитѣ, подкожни и мускулни кръвоизлияния, кървави диарии; тукъ спада и аналогичната у децата Барлова болестъ

³⁾ Рахитътъ е обща болестъ у децата, която започва презъ второто имъ полугодие и е съпроводена съ лошо и неправилно растене на коститѣ, обилно потене на главата — възглавничката бива винаги мокра! — чести диарии и бронхити, късно понижаване на жбитѣ, късно прохождение

⁴⁾ Въ това отношение за предпочитане сж яйца съ желто-червеникъвъ тъменъ желтъкъ (у кокошки които тичатъ свободно и кълватъ зелена храна, глисти, наськоми и др.); тѣ съдържатъ повече витамини и фосфати, отколкото яйца съ блѣдъ желтъкъ (у кокошки които се хранятъ въ курникъ съ сухи зърна) Изобщо може да се каже — както твърдятъ американскитѣ изследователи — че витаминъ А е единъ желтъ пигментъ и че колкото едни растения и тѣхнитѣ плодове, а сжщо и животинскитѣ продукти повече съдържатъ такова ба рилно вещество, толкова тѣ сж по-богати съ витаминъ — сравни желтото краве масло, желтото рибе масло, домати, морковитѣ, тъмнитѣ сортове зърна, тъмнитѣ орехи и др.

Изъ сп. „Добро народно здраве“.

Писмо до редакцията.

Моля, г. редакторе, дайте мѣсто на настоящето ми писмо въ почитаемия ви Варненски общински вѣстникъ.

Радостъ обагрѣ душата на всѣки варненецъ, когато той вижда, какъ постоянното приожителне при общината ни позага голѣми усилия за да направимъ отъ града ни единъ цѣлтущъ курортенъ центъръ въ България.

Успѣлитѣ стрежи на общината, планомѣрното и постепено благоустрояване на улицитѣ и крайнитѣ квартали, китонирването на ул. „Царъ Борисъ“ и „Шести септемврий“ и редъ други културни и стопански мѣроприятия наистина говорятъ, че управляващитѣ партни сж оставили навадъ всѣкакви тѣхни партийни интереси и сж вложили благородната амбиция да оправдаятъ даденото имъ доверие отъ гражданството. Но още по драго става на душата, когато човѣкъ вижда при мѣрното убрание на коалирацитѣ се въ управленето на парти, какъ тѣ солидарно съ общогражданския комитетъ подпограждавето на новия ни театъръ полагаатъ максимумъ усилия за неговото довършване.

Наистина това е едно голѣмо културно дѣло, и ние не можемъ да не покажемъ своитѣ адмирации къмъ нидваторитѣ му. Театрътъ, нека ми бжде позволено да кажа като скромнъ варненски гражданинъ, сѣрчи като разваляни нѣколко години следъ неговото започване въ центран на града. Нито една общинска управа до тогива не се подѣсти да помисли за този свещенъ храмъ на Мелпомена. Минаха много партии, много голи обещания се даваха предъ гражданството. Много пѣстри платформи се подхвърлиха предъ неговия погледъ, но на дѣло нищо не се приложи. Думи, думи и само думи си оставаха технитѣ обещания. Но само това ли? Кой искрено човѣкъ би могълъ да отрече ужасната картина, която ни откриваха крайнитѣ на града ни зиме? Тамъ нѣмаше нито една пжтека, послѣна съ камѣни и нито покритѣ сабѣлѣнка презъ дългитѣ килии и слви ноци. Днешното постоянно присѣствие даде по протекание на 15 километра разстояние улчно електрическо освѣтление; то направя стотици метра калдърѣмъ по тѣзи квартали. Но не само това, ами техниятъ погледъ се протрѣ още по-далечъ, той отиде въ „Сестъ-семесъ“. И тамъ ние днесъ имаме прокарванъ 5,000 метра калдърѣмъ, построено училище „Хр. Ботевъ“, безплатни ученически трапезарии за беднитѣ ученици и редъ други културни и стопански мѣроприятия.

Хвала на тѣзи скромни ратници въ полето на културния и стопански развои на града на, вала пж! Тѣ патрѣха много съляп; много пи дихоха.

Д. Г. А.

Конкурсъ за обществени здания, въ които да се употрѣбѣ най-малко количество възпламенителенъ материялъ,

Общинскитѣ съветъ на гр. Квевекъ, следъ станалътѣ вѣколко по ра, въ които сж пострадали много старци, болни, деца и пр., е решилъ да обявя

конкурсъ за обществени здания въ болници, училища, кина, детски приюти и родилни домове. Премията цѣла да бжде дадена на ония бюра или архитектъ, който употрѣби невъпламенителни материяли, или пѣкъ най-малкото количество материялъ, който се подала на пожари.

